

Çanlar dizel için mi çalıyor?

ÖZET:

Bazı grafikler vardır. Psikolojik testlerdeki gibi görmek istenen görülür. Türkiye’de dizel talebinde bir süredir bir negatif hareket var. Fakat bu hareket diğer ürünlerde aynı oranda değil. Bunun ilk görülen sebebi ise daha çok ekonomik büyümeye paralel olarak önce dizel talebinin hızlı tepki verdiği şeklinde değerlendirilebilir. Diğer taraftan jet yakıtındaki hızlı artış da izlemeye değer. Bu raporda ise dizelin en kötü ihtimalle bir duraklama dönemine girdiği gösterilmektedir.

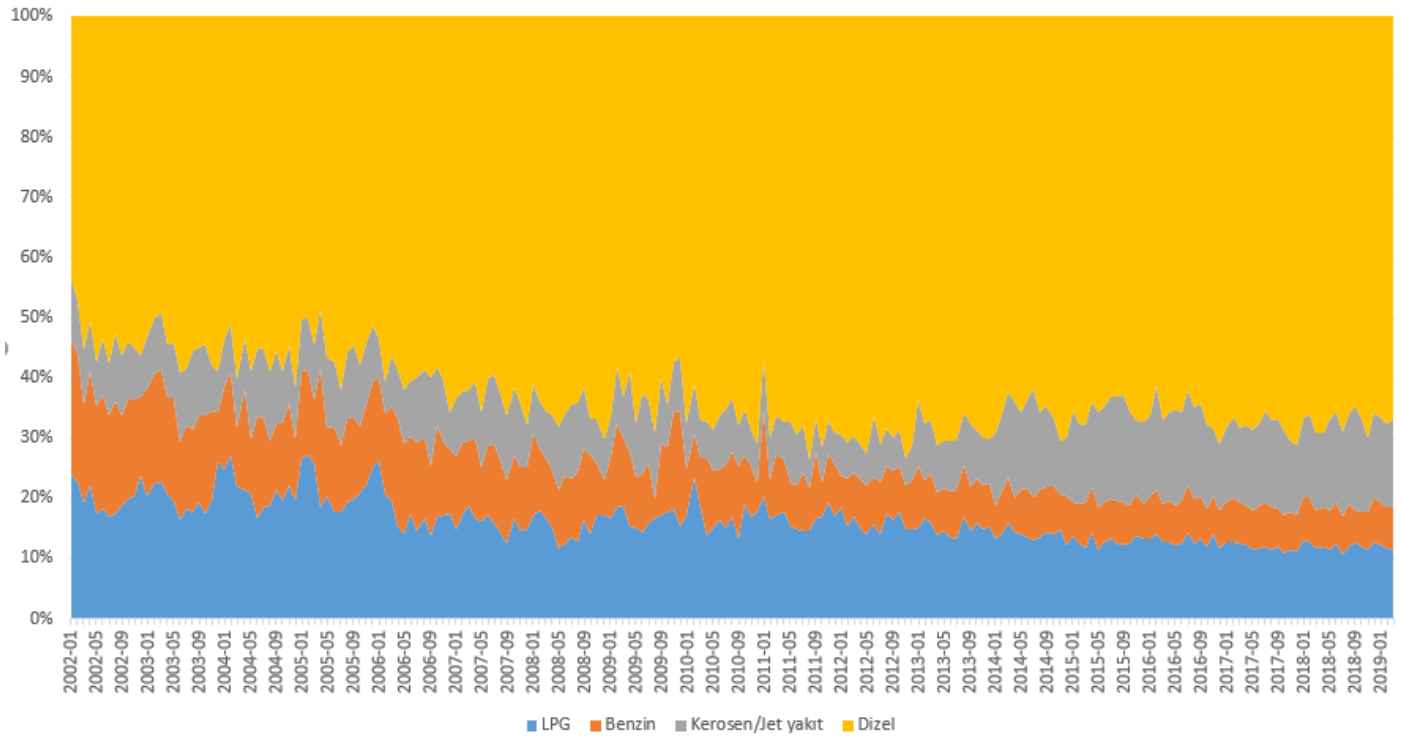
YÖNTEM:

Veri seti olarak JODIDB.org ‘daki 2002’den bu yana olan Türkiye verileri kullanıldı. Veriler aylık ve bin ton cinsinden düzenlendi. Nafta, fueoil ve diğer kalemleri ihmal edildi. Daha çok ulaştırmaya bakan akaryakıt verileri kullanıldı.

ANALİZ:

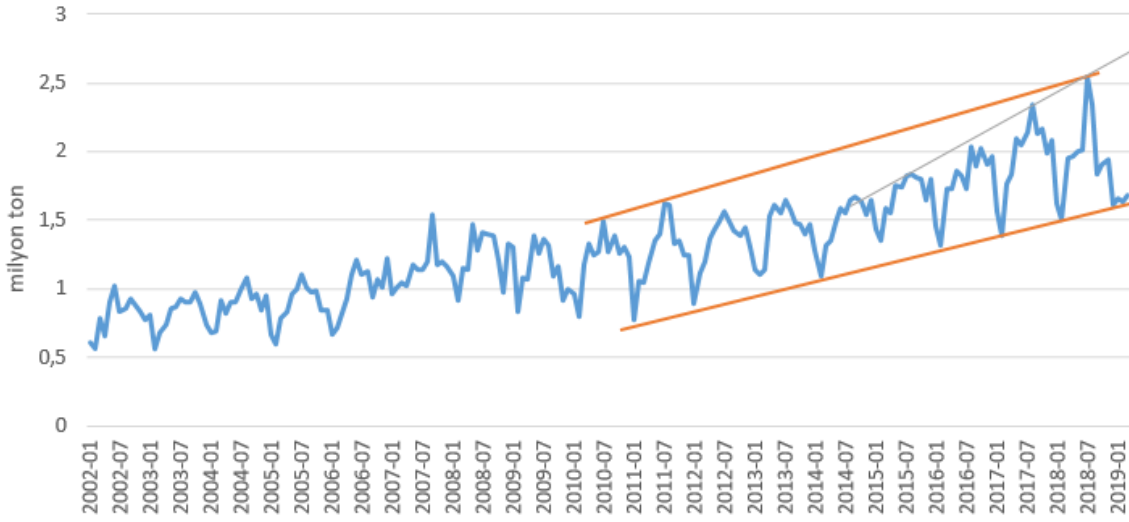
Türkiye’de son yıllarda en çok dikkat çeken büyüme jet yakıtı oranındaki büyüme ile dizel talebindeki yaz maksimumlarıydı. Benzin ve LPG kendi hallerinde devam eden talep kalemleri olarak çok da göze batmıyordu. Fakat son dönemde dizel talebinde anlamlı düşüşler olmasına rağmen diğer ulaştırma yakıtlarında bu oranda bir düşüş görülmedi.

Türkiye’de Ana Akaryakıt Kalemlerinin Toplam İçindeki Dağılımları

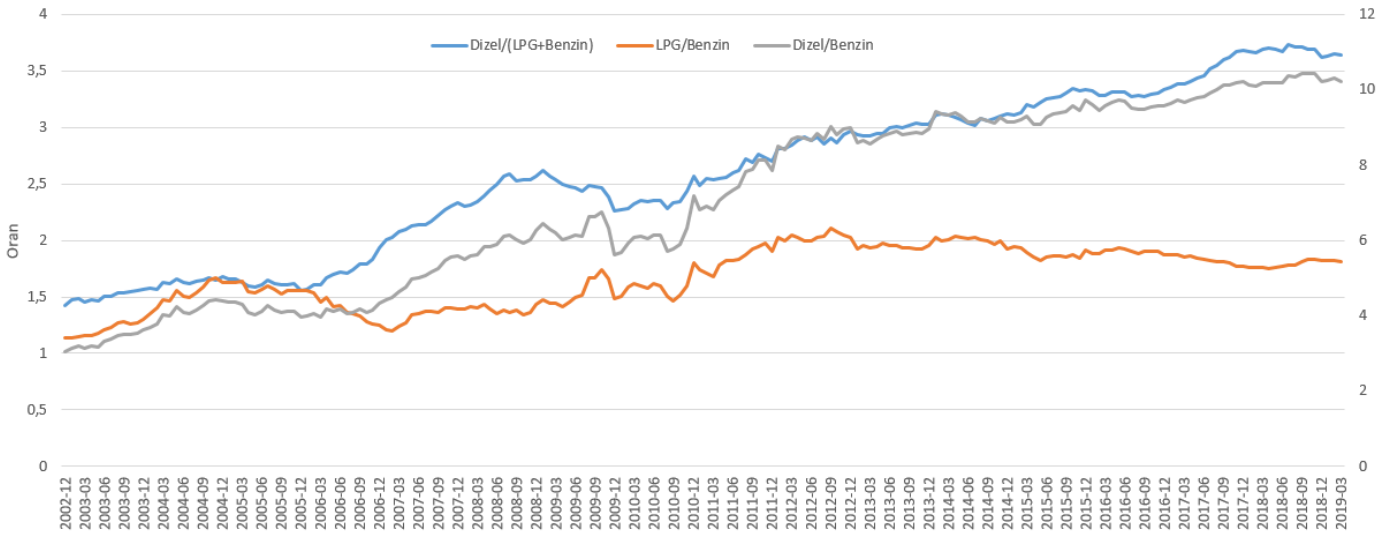
Yukarıdaki grafikte görüldüğü gibi, LPG’nin düşen bir payı ve benzinin artık daha fazla sıkıştırılmayacak bir oranı vardır. Belki de benzin talebi olması gerekenin çok altına düşmüş olabilir. Ama Türkiye petrol talebindeki artışta en büyük etkiyi jet yakıtı yapmıştır diyebiliriz. Dizelin her ne kadar oranı sabit gibi gözükse de talep artışı devam etmiştir.

Dizel Talebi (milyon ton/ay)

Dizel talebine özel olarak baktığımızda ise çok hızlı bir artış trendinin sonunda bir yavaşlama olduğu görülüyor ama uzun dönemli talep trendi şimdilik kırılmış gözükmemektedir.

Dizel ve LPG'nin Benzin'e oranları(12 aylık hareketli toplamalar üzerinden oranlar)

12 aylık hareketli toplamalarda dizelin ve LPG'nin benzine oranlarına baktığımızda ise, benzinin hem LPG'ye karşı hem de dizele karşı payını küçük de olsa arttırdığı görülebilir.

SONUÇ:

Şimdilik çanlar dizel için çalıyor diyemeyiz. Ama bir yavaşlama görülmektedir. Bunun iki sebebi olabilir ve iki sebep de eş zamanlı olarak gerçekleşiyor olabilir. Birincisi dizel talebinin ekonomik büyümeye esnekliği yüksek olduğundan benzin ve LPG'ye göre ekonomik sinyallere daha yüksek tepki veriyor olabilir. Diğeri ise bir kısım tüketicinin hükümet politikalarını beklemeden dizelden çıkmaya başlamış olabileceğidir.

Fakat benzinin ulaştırmadaki payında en dip nokta görülmüş olabilir. Bu noktadan sonra artış beklenebilir. Dizel talebinde de uzun dönemli trend kırılmış gözüküyor (tabii şimdilik). Eğer dizelden tekrar benzine kayış olacak ise, zayıf da olsa bunun ilk sinyallerini görüyor olabiliriz.

Bu raporda yer alan görüşler Çalışma Grubu üyelerimize ait olup, DEK-TMK'nin resmi görüşü değildir. Rapordan kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir. Raporun tamamı ya da bir kısmı izinsiz yayımlanamaz.